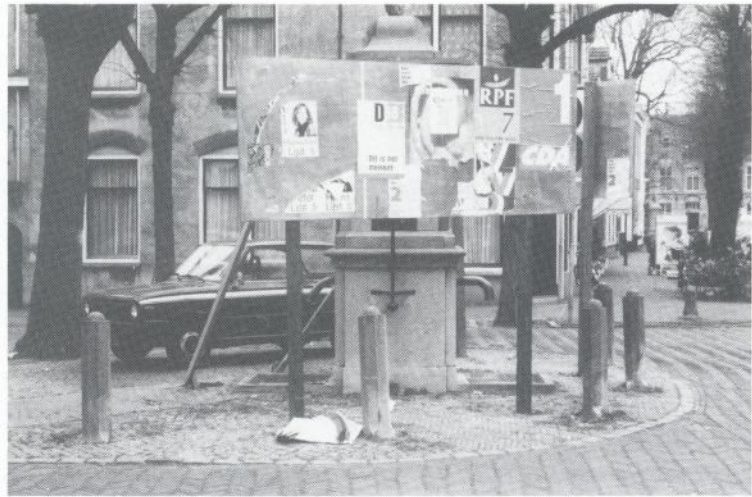

kern- punten... 25

achtste jaargang, nr. 25

maart 1994

Inhoudsopgave

IN DIT NUMMER:

Redactioneel	pag. 2
Colofon	pag. 2
Van de voorzitter:	pag. 3
Overpeinzingen bij een oude brug (2)	pag. 4,5,6
Madeleine van Dijk I.M.	pag. 7,8
Dorpskern in 't kort	pag. 9
Brief aan de gemeente over Bestemmingsplan	pag. 10
De Binse kraaien van Beth	pag. 11,12,13
Voorstraat herinneringen	pag. 14,15
Willem Florisz van de Boekhorst en van Noortich	pag. 16,17,18,19
Verlanglijst, Agenda	pag. 20

"Kernpunten" is een uitgave van de Vereniging "De Oude Dorpskern" te Noordwijk Binnen.

SECRETARIAAT:
Voorstraat 51
2201 HM Noordwijk

CONTRIBUTIE:
Postbank: nr. 13 19 964
leden binnen de kern min. f.15
leden buiten kern van Noordwijk: min.f.20

REDACTIEADRES:
Voorstraat 51
2201 HM Noordwijk

REDACTIE:
W. Hekkens
F.W. 't Hooft
Tom Verburg

LOSSE NUMMERS:
Zie redactieadres

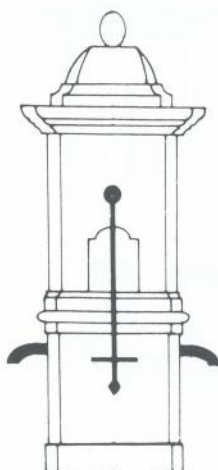
COLOFON:
verenigingslogo: Wil de Mooy
cover: Wim Bom, Oegstgeest
Lay-out: Tom Verburg

BESTUURSSAMENSTELLING:
Voorzitter: A.W. Verburg
ViceVz.: vacature
Secr.: F.W. 't Hooft
Penmr.: Mw.C.M.Alders-Verhoeven
Lid: R.J. van Oosten (Verkeer/R.O.)
Lid: D.J. den Haan (Verkeer/R.O.)
Lid: A. Roolfs (Verkeer/R.O.)
Lid: mevr. B. Filbry
Lid: G.W. Aten (GS)
Lid: Mevr. A. Hekkens-Klaassen (C&E)

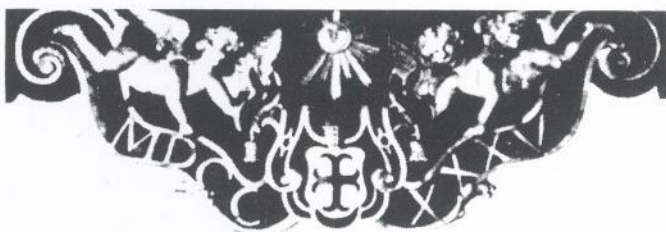
DE VERENIGING STELT ZICH TEN DOEL:
"De bevordering en het behoud van de leefbaarheid op zowel historische als sociale grondslag in en rondom de oude dorpskern in Noordwijk Binnen van de gemeente Noordwijk (.....)
Zij tracht dit doel te bereiken door actieve samenwerking van bewoners en ondernemers in dit gebied, in nauw overleg met de overheid, en door alle middelen, die het doel van dienst kunnen zijn".

Het initiatief tot de vereniging werd genomen op 26 oktober 1985; de statuten werden op 14 februari 1986 verleden bij notariskantoor Van Hoeken en Janbroers.

Overname van artikelen: in vele gevallen mogelijk in overleg met de redactie.

Vereniging „De Oude Dorpskern”
te Noordwijk

REDACTIONEEL

Met het overlijden van Madeleine van Dijk leed de redactie een gevoelig verlies.

Nadat zij zich eerst in 1984 inzette voor de Blauwdotter, met het uitwerken van interviews en daarna ook meewerkte aan enkele Noordwijkse jaarkronieken, begon ze in 1986 haar krachten te weiden aan Kernpunten. Met Bert haar echtgenoot op de achtergrond, die materiaal aandroeg uit de archieven, schreef zij kleine historische artikelen. De eerste was "De bede van de weesjes". Daarna volgden er nog acht, de laatste heette "Ruzie over de stoep". Volgens haar eigen zeggen had ze nog meer stof voor Kernpunten, maar ze kwam er niet meer aan toe. om het uit te werken. We zijn blij en zeer dankbaar voor wat zij voor ons deed.

In dit nummer 25 van Kernpunten vindt u het beloofde vervolg op "De Oude brug" wat door speurwerk op oude kaarten leuke resultaten oplevert. Geertruida de Moor draagt weer een flink stuk historie aan met een artikel over Willem Florisz. van de Boekhorst. Vervolgens de "Binse Kraaien van Beth" die hier in Noordwijk Binnen neerstreken op hun oude nest de Lindenhof en die hier daarom aandacht krijgen. De Voorstraatherinneringen uit de jaren twintig-dertig van J.Kouwenhoven krijgen hun vervolg in dit nummer. U kunt met ons tot de conclusie komen dat de oude geschiedenis weer veel aandacht krijgt. Bij een dorp als het onze moet dat toch ook.

Redactie

Van de Voorzitter

Met de Algemene Ledenvergadering in het vooruitzicht deel ik U mede dat dit voorlopig het laatste stukje "Van de Voorzitter" van mijn hand zal zijn. Na in 1985 nauw betrokken te zijn geweest bij de oprichting van onze vereniging en het secretariaat een tijd vervuld te hebben, vond ik het na vier jaar voorzitterschap een goed idee om de hamer door te geven. Komend jaar zal George Aten met uw goedvinden voorzitter zijn. Met een gerust hart laat ik hem de hamer. Op het ogenblik vormt het bestuur een bijzonder goed team, waarmee zakelijk, maar zonder de humor uit het oog te verliezen, vergaderd wordt. Dat zal ik nog missen. Een groot bestuur, maar juist door de vele ideeën en visies precies wat de vereniging nodig heeft. Met de secretaris als spil, en we hebben een goede, loopt het momenteel gesmeerd. Ook de organisatie van de zomer- en kerstmarkt is in zeer deskundige handen, en in het bestuur vertegenwoordigd. Al met al geen reden om op te stappen zult u zeggen, maar het is aantrekkelijk om ook eens de handen vrij te maken voor andere zaken. In ieder geval dank ik mijn medebestuurders voor hun inzet en de tijd die ze beschikbaar stellen.

Tom Verburg,
voorzitter.

Inmiddels hebt u gemerkt, dat de gemeente gekomen is met een bestemmingsplan voor de oude kern van Noordwijk Binnen. In grote lijnen kan het bestuur zich hier prima in vinden. Inmiddels is de hoorzitting geweest. Uiteindelijk heeft het bestuur zich nogmaals schriftelijk tot de gemeente gewend met een aantal punten die het graag in het uiteindelijke bestemmingsplan geïntegreerd zag. Een uittreksel hiervan treft u op blz. 10 in dit nummer aan.

Ook vindt u op blz. 20 in dit nummer een verlanglijstje van een aantal zaken waar het bestuur het komende verenigingsjaar zich sterk voor wil maken. Met gemeente en politiek hebben we een goede en prettige verhouding gehad tot dusverre, maar dat neemt niet weg dat we woorden en daden, zeker ná de verkiezingen, met een kritisch oog moeten blijven volgen.

Op de ledenvergadering treft u een voorstel tot statutenwijziging aan, waardoor de Noordwijkse buitenleden (d.w.z. de leden die buiten de oude kern wonen) gewoon lid worden. Wij gaan er van uit, dat het wel en wee van de oude kern niet alleen de bewoners daarvan ter harte gaat. Het bestuur ziet geen reden om enthousiaste Noordwijkers, die buiten de kern wonen en lid van de vereniging willen worden, niet de rechten te geven die de gewone leden toekomen. Anderzijds streeft de vereniging naast meer algemene doelen ook de behartiging van de belangen van de bewoners van de kern na. Daarom dient het bestuur voor de meerderheid uit bewoners/belanghebbenden uit de oude kern te bestaan. Ook met het oog op eventuele latere statutenwijzigingen is een soortgelijke voorziening getroffen. Wij hopen, dat u hiermee in kunt stemmen.

Op de ledenvergadering kunt u een drietal nieuwe bestuursleden kiezen, te weten: George Aten als voorzitter, Evert-Jan Bonnike en Anneke Hekkens. U warm aanbevelen.

Tot slot wens ik de vereniging een succesrijke en zinvolle voortzetting toe en hoop ik dat de nieuwe voorzitter op uw volle vertrouwen mag rekenen.

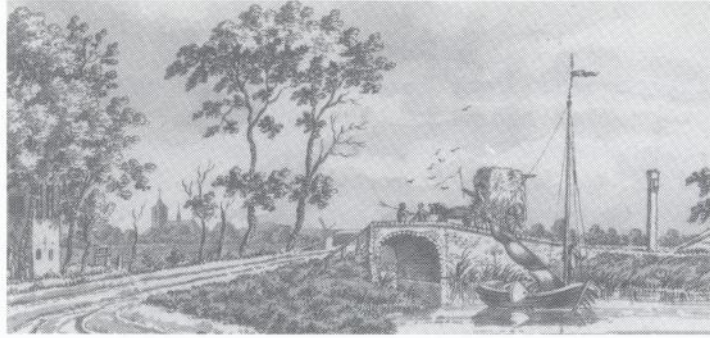
ALGEMENE LEDENVERGADERING

OP 21 MAART OM 20.00 UUR IN HOTEL ROYAL

**OM 21.15 UUR DE JAN KLOOSLEZING DIE DIT JAAR IN DE VORM VAN
EEN DIAPRESENTATIE VERZORGD ZAL WORDEN DOOR
DICK PASSCHIER.**

BELANGSTELLELENDE NIET-LEDEN ZIJN DAN OOK VAN HARTE WELKOM

Overpeinzingen bij een oude brug(2)

De prent uit nr. 24

D. Passchier

Noordwijkse schilders en tekenaars van vroegere jaren, zoals Daniël Nootboom, Ludolf Berkemeier en J. Lutgens mogen dan geen nationale bekendheid genieten, voor ons zijn ze van grote waarde. Samen met de redelijk schaarse foto's geven hun werkstukken het enige beeld van oud Noordwijk. Een fraai voorbeeld daarvan vinden we afgedrukt in "Overpeinzingen bij een oude brug" Deel 1, op

Afbeelding 1

pag.18 van het laatste nummer van Kernpunten.

Helaas is de naam van de tekenaar en het tijdstip waarop dit beeld tot stand kwam niet bekend, maar de omschrijving, "Gezicht op Noordwijk vanaf de Noordwijkerhoekbrug" past er wel degelijk bij. Een kopie van de plattegrond van Noordwijk uit de gemeentegids maakt dat duidelijk:

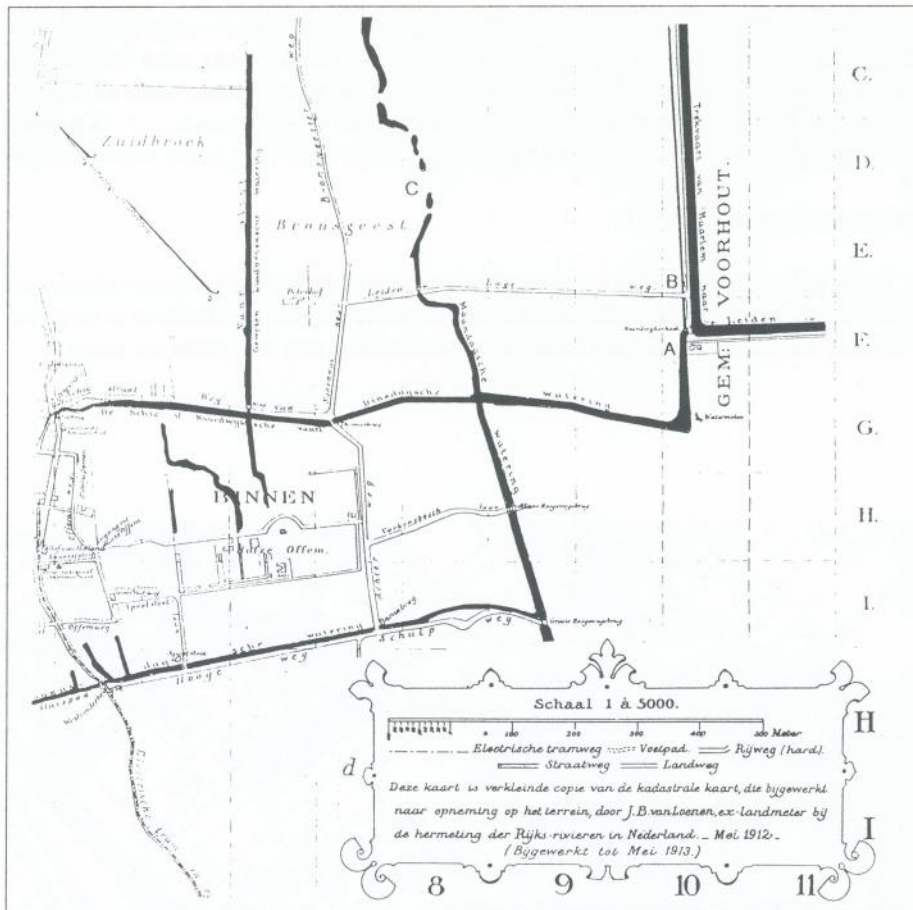
Hierop is een lijn aangebracht, die de brug verbindt met de plaats waar de Noordmolen stond met daaronder de lijn, die uit komt bij de grote kerk. Houden we nu kaart en tekening naast elkaar dan stellen we vast dat de ligging van molen en kerk evenals de afstand (?) tussen beiden perfect overeenkomt.

Nemen we thans de situatie ter plekke op dan blijkt, dat alleen de loop van de Maandagse wetering en Leidse vaart onveranderd is gebleven en ook de kerk staat op de goede plaats, hoewel je op de brugleuning moet staan om die waar te nemen. (niet aan te bevelen). Het huis links op de oude tekening en de "schoorsteen" aan de rechter kant zijn nu verdwenen, de brug van nu is vergroot en de weg geheel omgelegd. Meer kaarten zijn nodig!

Met de kaart die in 1913 door de Vereniging voor Vreemdelingen Verkeer te Noordwijk werd uitgegeven schieten we direkt al raak.

We zien hier het huis aangegeven (A) en zelfs de vorm waarin het gebouwd was. Zowel op de tekening als op de kaart is aan de brugzijde van het huis een uitbouw te zien.

Maar een naam of functie van het gebouw hebben we nog steeds niet. Wel kunnen we het vroegere Café "Schoonzicht" van de familie Compier terug vinden op de

Afbeelding 2

plaats waar de Lageweg op de Leidse Vaart uitkwam (B). Ook zien we dat in die tijd de Maandagsche wetering, de Dinsdagsche wetering (of het Schie) kruiste en doorliep in noord-oostelijke richting. Na de kruising is die Maandagsche wetering al van weinig betekenis meer, want op verscheidene plaatsen is deze dan onderbroken en verland. (C).

Net als de Duinwetering spreken we hier van natuurlijke waterlopen, waardoor het overtollige water van de strandwallen richting Oude Rijn afvloeide.

Hoe ontdekken we nu iets meer over dat huis ?

Hein Verkade brengt licht in de duisternis. Op een kopie van de eerste kartografische kaart van onze omgeving, vervaardigd in 1854, vinden we bij de Noordwijkschen Hoek een miniscuul zwart stipje, genaamd 't Wapen van Noordwijk, met daarbij vermeld "Herberg" (Afbeelding 3).

Dus toch.....! Volgens Hein een heel logische plaats voor een herberg, wanneer je bedenkt dat het meeste wat Noordwijk in die tijd bereikte of verliet, over water werd verplaatst en vaak bij de brug werd overgeladen naar respectievelijk grotere of kleinere schepen. Ook was dit de overstapplaats voor reizigers, die per schip naar Leiden en Haarlem werden vervoerd. Het was er altijd druk.

Het is net puzzelen, iedere keer valt er weer een stukje op z'n plaats. Nu zitten we nog met die "schoorsteen" op de rechterzijde van de tekening. Is het eigenlijk wel een schoorsteen? Bijna daags na het verschijnen van het vorige nummer van Kernpunten levert oud burgemeester Hoffmann de oplossing telefonisch aan. Het karrepad richting Voorhout en Leiden loopt vlak langs het water. Vroeger was dit dan ook het jaagpad, waarover mens of paard het vaartuig voort trok naar zijn bestemming. Op plaatsen waar een vaarweg een haakse of scherpe hoek maakte was een "geleidepaal" aangebracht en om te voorkomen dat bij het voorttrekken door de hoek heen, de schuit volledig uit de koers raakte, werd de jaaglijn om de paal geleid. Zo volgde de boot de richting van de vaarweg en niet die van de trekbron.

En inderdaad, wanneer we de tekening nog eens goed bekijken, staat er geen schoorsteen op ruime afstand achter van de wal, maar een paal er bovenop! Bovendien zou zo'n geleidepaal aan de bovenzijde een verdikking hebben om

het overglijden van de jaaglijn tegen te gaan. En ook dit zien we weergegeven. Die paal moet overigens een zware jongen geweest zijn als we hem eens vergelijken met de mensen op de brug. Minstens twee maal zo hoog maakt toch al 3.50 m. boven de wal. En houden we de mast van de zeilboot er even naast.....?. Wanneer is die herberg gebouwd en wanneer gesloopt? Zijn daar nog meer afbeeldingen van?

Wordt misschien vervolgd !

N.B. Naar aanleiding van het eerste artikel over de brug hadden wij een uitgebreid gesprek met Mevrouw Compier, die als kind in Schoonzicht woonde en er nog veel van wist te vertellen. Ook daar komen we misschien nog wel eens op terug.

Afbeelding 3

Madeleine van Dijk-Lely I.M.

Tom Verburg, voorzitter

Voor de één enkele jaren, voor de anderen misschien wel 10 jaar of langer geleden werden meneer en mevrouw Van Dijk langzamerhand of sneller, Bert en Madeleine. Door de korte tijd, die er tussen hun heengaan ligt, spreek je nog steeds over hen samen: Bert en Madeleine.

Waar Berts plotselinge dood door iedereen als een rauwe schok werd ervaren, zo accepteren we het heengaan van Madeleine als een logisch einde, als een bevrijding voor haar.

Dat betekent niet, dat ze die laatste tijd niet meer meetelde. Integendeel, regelmatig werd ze op de hoogte gehouden, niet, omdat ze daarom vroeg, maar vanzelfsprekend, omdat ze er tot het eind aan toe bijbleef horen. Niet kritiekloos, maar doorvragend en discussiërend.

Al snel werden meneer en mevrouw Van Dijk: Bert en Madeleine voor ons. Elkaar aanvullend, kibbelend, en met veel liefde helpend, leken ze in onze ogen de ideale combinatie.

Terwijl Bert zich verdienstelijk maakte bij het oprichten van de Vereniging "De Oude Dorpskern", leek Madeleine zich bewust wat op de achtergrond te houden. Toen er echter mensen gezocht werden om evenementen als de zomermarkt en de kerstmarkt te organiseren, was ze opeens nadrukkelijk aanwezig.

Ook van de tuinclub was ze enthousiast lid, zeker toen Bert als verrassing een stuk tuin had bijgekocht. Tijdens het Open Tuinweekend werd regelmatig naar de kruidentuin van mevrouw Van Dijk gevraagd, ook toen het te vermoeiend werd om de tuin open te stellen.

Als lid van de Kernpuntenredactie schreef ze makkelijk leesbare historische artikelen, waarvoor Bert vaak het archiefonderzoek pleegde.

Doordat de buurt elkaar ook steeds beter begon te kennen, werden de sociale contacten op straat steeds drukker. Zo werd een loopje langs Voorstraat 60 steeds vaker door de kinderen van commentaar voorzien als: "Je gaat toch niet weer zo lang staan te praten, papa". Want in en uit gingen ze vaak, Bert en Madeleine. Aktief, ook na Berts pensionering.

Een glas wijn, als je 's avonds langs kwam en een levendige discussie, waarbij Bert en Madeleine het lang niet altijd met elkaar eens waren. Of aan het eind van de middag, als Madeleine nog even langs kwam om iets te bespreken. Belangstelling voor de groten, maar ook voor de minder groten onder ons. De zegeltjes die gespaard werden. De oprechte verontwaardiging die er soms was over het optreden of juist niet optreden van de overheid. De herinneringen aan de tijd in Amsterdam.

De laatste jaren maakte Bert zich zorgen om Madeleine, en omgekeerd, toen Madeleine's ziekte toch weer de kop op stak.

Veel te vroeg verloor ze Bert, en door haar ziekte kon ze eigenlijk nauwelijks het verlies van Bert verwerken.

Typerend voor de gevoelens van de burens, kennissen en vrienden was het grote gemak, waarmee na de dood van Bert een bezoekschema werd gemaakt. Als vanzelfsprekend werd Madeleine, ook in de KIM, regelmatig bezocht. "Hoe is het met Madeleine?" was de laatste tijd een vaak gestelde vraag op straat.

Als je haar bezocht, werd er uitgebreid naar werk, familie en andere zaken geïnformeerd. Haar geest bleef niet stil staan bij zichzelf, maar wilde graag ook juist berichten horen over wat er buiten haar gezichtsveld gebeurde.

Gevoel voor détail bezat ze. Niet voor niets las ze de drukproeven van Kernpunten door, en ook de inrichting van hun huis ademde dat gevoel voor détail. Toen wij afgelopen vrijdag, na afscheid genomen te hebben van Madeleine vertrokken, deed onze jongste zoon Quintus in de hal automatisch een greep in het bekertje met de dropjes. Er zat er geen meer in.

Aandacht voor de ander, en aandacht voor détail, kritisch. Zo zullen wij ons Madeleine herinneren. Een deftige en toch democratische vrouw. Een plezierige, belangstellende vriendin.

Een ieder heeft zijn of haar eigen herinneringen aan kontakten, gesprekken, voorvallen met Madeleine. Die bewaren we.

Het bekertje met de dropjes wordt niet meer gevuld. Het huis met het uithangbord wordt niet meer door hen bewoond. Een onwennige gedachte.

Namens de Evenementencommissie

*Annelies van der Rhee-
Landsman*

In de nacht van 23 december 1993 overleed na een langdurig ziekbed Madeleine van Dijk-Lely. Naast andere activiteiten voor de oude dorpskern heeft zij vooral veel werk verzet in de evenementen-commissie. Zij was een medewerkster van het eerste uur. Samen met Annie Bink reed zij het land door op zoek naar curiositeiten voor de kerst- en zomermarkt.

Hiervan kon zij erg genieten. Zij had de leiding over de vrijwilligersorganisatie, waarbij zij de mensen wist te motiveren en enthousiast te maken. Een sterke kant van Madeleine was haar taalvaardigheid. Zij schreef of corrigeerde de uitgaande brieven en schreef artikelen voor "Kernpunten". Ook de notulen van de vergaderingen kwamen keurig uitgetypt, voorzien van de met de hand geschreven "Madeleine" bij ons in de brievenbus. Als ik terug denk aan de eerste vergaderingen van de evenementencommissie zie ik Madeleine binnenkomen met haar boodschappenmand aan de arm, energiek en vol goede zin. Wanneer zij iets in haar hoofd had gezet was het er moeilijk uit te praten en meestal gebeurde het ook zoals zij dat wilde. Doordat haar gezondheidstoestand slechter werd moest zij helaas steeds meer taken laten vallen. Toch bleef ze steeds meedenken en was ze belangstellend. Een week voor haar overlijden had ik een gesprek met haar over de Oude Dorpskern, n.a.v. de Kerstmarkt. Ik vertelde haar dat wij ons binnen de commissie nog eens wilden bezinnen over de vraag "wat willen we eigenlijk en wat is onze doelstelling?" Daarop antwoordde zij "Nou, dat is heel eenvoudig en in één zin samen te vatten: "Het promoten en leefbaar houden van Noordwijk-Binnen." Zij dulde geen tegenspraak, er viel niet aan te tornen.

Een trouw en inspirerend commissielid is ons ontvallen, wij zullen nog vaak aan haar terugdenken.

dorpskern in 't kort-dorpskern in 't kort-dorpskern in

Bumblebee

De Vereniging De Oude Dorpskern is **BumbleBee**, zeer erkentelijk voor het belangeloos inlijsten van de mooie oude Noordwijkse prent uit 1620 naar een tekening van A. van Buchel. Ze waren op de Kerstmarkt te verkrijgen. Nog enkele zijn er verkrijgbaar bij Bumble Bee, in de Kerkstraat 3.

Een biografie in ontwikkeling

Er wordt hard gewerkt aan een uitgave: "**Bronnen voor historisch en historisch-geografisch onderzoek in de Duin- en Bollenstreek**, een overzicht van publikaties van vóór 1900 tot en met December 1993. Dit alles ter bevordering van het lokaal en regionaal cultuur- historisch onderzoek door amateur-historici. Namens "De Oude Dorpskern" werkt onze secretaris eraan mee.

De verwachting is dat het boek eind 1994 kan verschijnen. U hoort hier te zijner tijd meer over !

Siemerink

En 25 jaar bestaan én weer genomineerd bloemist: we mochten Wim namens "De Oude Dorpskern" feliciteren. We hopen op nóg 25 jaar voor dit wereld-concern!

Schande, verkiezingen!

In heel het dorp staan er ten tijde van de verkiezingen een aantal voorzieningen die u er anders niet aantreft: de verkiezingsborden, waar de politieke plakkers zich op mogen uitleven. Nu passeert uw redacteur regelmatig de borden op het Lindenplein. Over- onder- en doorelkaar geplakt, erafgescheurd, de resten op de grond, kortom walgelijk. Vraag aan de gemeente: zijn die borden een wettelijke verplichting? Kunnen de partijen hier in overleg geen afstand van doen? Als deze borden een afspiegeling zijn van het turbulente Noordwijkse verkiezingsleven, dan is dit zéér geslaagd! Houd Noordwijk mooi, weg met die borden! Overigens, als je de verkiezingsprogramma's naast elkaar legt, kunnen al die partijen met gemak fuseren. Zijn er eigenlijk wel verschillen?

Bomendag

Behalve de monumenten op Open Monumentendag worden ook de natuurlijke monumenten in Noordwijk bedacht, met Bomendag. Deze maand mogen we onze bomen extra verwennen! Ook onze gemeente zal hier aandacht aan besteden.

Gladheid

Eind vorige maand was onze oude kern eindelijk weer eens sprookjesachtig wit gesneeuwd. Fijn dat we niet door de pekkel hoefden te baggeren. Er wordt in de kern namelijk niet gestrooid vanwege de slechte invloed van pekkel op de oude boomwortels. Maar....misschien is het toch een goed idee om met zand te strooien, want er viel nogal wat blikshade te konstateren hier en daar! Overigens zijn de bewoners gehouden hun eigen stoep sneeuwvrij te houden! Denk eens aan de ouderen en kinderen die zich wat minder goed staande kunnen houden.

Brief aan de Gemeente

Rond 21 februari j.l. verzond het bestuur een brief aan het College van B&W waarvan de inhoud hierna verkort is samengevat.

1. Het bestuur is blij dat de gemeente is ingegaan op onze suggestie om op grond van rechtsgelijkheid en dorpsgezicht het toelaatbare bebouwingspercentage op de erven deels terug te brengen, deels gelijk te trekken.

2. Hetzelfde geldt voor de suggestie om een minimumparkeereis te koppelen aan het bestemmen van de parkeergelegenheden bij de hotels.

3. In met name de Douzastraat bestaat de mogelijkheid een bepaald perceel te bestemmen tot gestapelde woningbouw: wij zijn van mening dat dit niet past in de kern en tevens zal leiden tot vergroting van het parkeerprobleem.

4. Wij verzoeken u de ooit in het verleden verleende bouwvergunningen te inventariseren en waar mogelijk in strijd met verdere ontwikkelingen, in te trekken.

5. Het bestuur betreurt voorts dat het nieuwe plan voorziet in de bouw van 8 villa's aan de Nieuwe Offemweg. Vanouds was het beleid van de gemeente erop gericht langs de gehele weg een groene buffer te handhaven, beeldvormend voor de rand van Noordwijk. Voorts heeft het park/bos aan de Offemweg een sterk historisch karakter. Ook de Rijksdienst voor de Monumentenzorg wees u hierop bij schrijven van Ir. W.J. de Wit (220492).

De verkeerstechnische oplossing voor de ontsluiting van het gebied d.m.v. een ventweg is ons niet duidelijk. Verkeerstechnisch lijkt met de beoogde oplossing een zeer gevaarlijke situatie te ontstaan.

6. Het bestuur heeft waardering voor de wijze waarop de parkeerplaats "Lüsschen" wordt verfraaid d.m.v. metselwerk en een open hek.

7. De mogelijke verkeersoverlast door de nieuwe uitrit van Buijze Pers aan het Gritpad zou kunnen worden opgelost door in de Voorstraat vanaf het Gritpad in beide richtingen verkeer toe te laten.

8. Wij verzoeken u het terrein naast Buijze Pers, dat een bestemming bedrijven categorie BII heeft en een bebouwingsdichtheid van 70% toelaat, te bestemmen tot woningbouw. Het sterk omgevingsbelastend karakter van bedrijven met deze categorie verdraagt zich niet met de bestaande woningbouw. Nu duidelijk wordt dat Noordwijk een industrieterrein kan vestigen aan Cleywest lijkt ons deze bestemming ook niet nodig.

9. Het bestuur nam kennis van uw voornemen winkelactiviteiten te concentreren in en rond de Kerkstraat. Dat dient evenwel niet te betekenen, dat iedere vorm van nijverheid in de Voorstraat dient te worden tegengegaan. Het bestuur denkt hierbij met name aan detailhandel met een zeker ambachtelijk karakter en bijvoorbeeld een antiekwinkel en/of een galerie.

Het bestuur zou het op hoge prijs stellen indien het bovenstaande wordt geïntegreerd in het definitieve bestemmingsplan en is gaarne tot nadere toelichting en gedachtenwisseling bereid.

Hoogachtend, namens het bestuur,

F.W. 't Hooft, secretaris

DE BINSE KRAAIEN VAN BETH

F.W. 't Hooft

Al jaren geleden las ik een aandoenlijk verhaal over een Noordwijkse kraai, geschreven door Mea, de dochter van Albert Verwey, een kinderboek eigenlijk, maar voor volwassenen (of grote kinderen) ook een lust voor de ogen met zijn fraaie illustraties van Leon Senf in art nouveau-stijl.

— Iets om nog eens in het voetlicht te plaatsen, maar aangezien het om een kraai uit Noordwijk-Zee gaat, blijf ik daarvan af, want die hoort natuurlijk niet in de Dorpskern thuis en ik beperk mij dan ook tot kraaien uit Binnen, hoewel..., die Noordwijkse kraai van Mea vloog, meen ik, wel eens naar Noordwijk-

Binnen heen en weer. Dus misschien toch wel iets voor de kern.

Nu wil ik U echter vertellen over drie kraaien uit Noordwijk-Binnen, die mij als het ware tegemoet vlogen en die mij aan het werk hebben gezet, voor vele uren lang. Zij kwamen bij mij binnen in de vorm van een kil aanvoelende grijze steenklomp, waarin zij als reliëf uitgebeiteld waren, voorstellende een familiewapen van een van de oude bewoners van het Lindenhof. Nog een tweede, meer samengesteld wapen was erbij. Ab van der Wiel bracht ze een keer bij mij langs op mijn verzoek en hoewel ik altijd in een grote boog om de heraldiek ben heen gelopen, liep ik warm voor deze koude kraaien en voor het andere wapen met vier kwartieren.

Ik besefte niet wat ik aanbod om deze wapens eens mee te nemen naar de afdeling heraldiek op het Centraal Bureau voor Genealogie om ze daar te analyseren. In de veronderstelling, dat ik na een weekje wroeten er wel achter zou zijn tot wiens familie de kraaien behoorden, ging ik welgemoed derwaarts, gewapend met twee steenklompen en een lijst van een twintigtal oude Lindenhof-bewoners van 1567 af tot 1917.

De heraldische functionaris op de studiezaal was zeer welwillend en wees me de weg voor de eerste actie en dit bestond uit het doornemen, of achteraf bleek het meer op doorworstelen van Rietstap. J.B. Rietstap moet een man geweest zijn met een groot werkvermogen en uitermate veel geduld. Hij stelde 17

boeken samen met ieder plus-minus 120 bladzijden en op iedere bladzijde 48 wapens, dat wil dus zeggen in totaal bijna 98000 wapens. Dat viel niet mee deze door te nemen. Het eerste half uur gaat het redelijk, maar dan worden de op het netvlies opgevangen wapenbeelden niet meer nauwkeurig en doelbewust geregistreerd in de hersencellen en de twijfel ontstaat of je ze wel allemaal gehad hebt.

Wat direct opviel was, dat alle figuren in de wapens zoals, mensenhoofden,, dierenkoppen, hele en halve dieren met hun front naar links gericht waren, op een enkele uitzondering na en juist die uitzondering moest ik hebben, want mijn binse kraaien keken tegen de algemene regel in naar rechts. Alle 98000 wapens heb ik gezien. Halverwege begon ik me af te vragen of ik te maken had met een fantasiewapen, maar de heraldische functionaris sprak mij moed in en gaf mij nog enige hoop, maar helaas rechtse kraaien kwam ik niet tegen.

Wat nu ? De zaalfunctionaris, - die niet altijd de zelfde is, dus de zaak moet helemaal opnieuw ingeleid worden, - zette mij op een nieuw spoor, " de heraldische collectie van Muschart".

Iedere heraldicus kent deze naam Muschart ! Deze man verdient de zelfde adjectieven voor zijn werklust als de voornoemde Rietstap.

Muschart heeft een systeem opgebouwd dat even doet denken aan het determineren in de biologies uit vervlogen tijden, door uitsluiten tot je doel komen, u weet wel, bladen 3-5 lobbig, wortelstandig of randstandig, het aantal meeldraden of helmknopjes, de vorm van de kelk en zo verder.

Zo ook hier, maar wat minder gecompliceerd. Eerst de indeling via mens of mensdeel, dieren, bloemen, bomen en voorwerpen. Via de selectie dieren kom je vanzelf bij de afdeling vogels terecht. Hier is een ruime keuze in, maar de kraaien laten zich makkelijk vinden en door het zich daarbij bevindende nummer komen we in de bak met microfiches, die via een scherm bekeken moeten worden.

De glorie lijkt nabij, maar alles valt erg tegen. De beeldapparatuur is niet helder, het beeld is onscherp en het handschrift van Muschart is bepaald niet vriendelijk. Dit wordt weer een zware aanslag op de ogen.

Naar links gerichte kraaien kom ik niet tegen en na twee dagen zoeken begin ik mijn smadelijke terugtocht tactisch voor te bereiden. Met een smoes geef ik de zaak over aan de professionele kenners van deze materie. Gelukkig hebben zij het er ook moeilijk mee en komen er niet volledig uit. Enige troost ! De lijst met oud-Lindenhof bewoners geeft hun een houvast ! Na verloop van enige tijd komt hun rapport bij mij binnen. U hoeft dit niet te lezen en kan meteen naar het eindresultaat gaan, maar volledigheidshalve vermeld ik het hier.

*****

Van de bovengenoemde wapens, die ingemetseld zijn geweest in de muur van een oud pand te Noordwijk, de Lindenhof genaamd, luidt de beschrijving als volgt:
- (eerste wapen) 3 omgewende vogels als kraaien, staande op een schuinlinks geplaatst bladerloos takje.

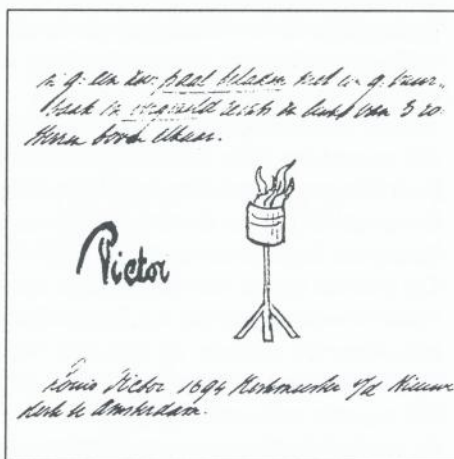

JAN BEERENTS BETH, Schepen; Raad in 1479.
Gelijk aan het wapen van FLORIS JACOBSZ,

- (tweede wapen) Gevierendeeld:
  - 1: doorsneden, A: een paal beladen met een vuurbaak, vergezeld rechts en links van sterren boven elkaar.
B: een achtpuntige ster overtopt door een kroon.
  - 2: doorsneden, A: twee dwarsbalken vergezeld van 9 kruisjes 4-3-2 geplaatst.
B: effen.

- 3: doorsneden, A: twee dwarsbalken vergezeld van 9 kruisjes, 4-3-2 geplaatst,
B: 3 potten geplaatst 1-2
- 4: doorsneden, A: 3 omgewende vogels als kraaien staande op een schuinlinks geplaatst bladerloos takje.
B: 3 roosters geplaatst 2-1.

Conclusie: In onze collectie Muschart werden de beschrijvingen gevonden van de wapens op de familienaam *Beth* en *Beerents* (Berensz, Berensoen), die

VAN PERSIJN.
Protestant. — Amsterdam.

Wapen: Gedwarsbalkt van goud en blauw van zes stukken, de gouden balken beladen met vier, drie en twee roode St. Andrieskruisjes. Helm gekroond. Helmteeken: een uitkomende zilveren zwaan. Dekkleeden: goud en blauw Schildhouders: twee, rood getongde, zilveren zwanen. Wapenspreuk: Candor sit curae.

identiek zijn met de beschrijvingen van het bovengenoemde wapen, waarop 3 vogels staan. (zie copie A). De andere 3 wapens afgebeeld met vuurbaak, de gekroonde ster en de balken met 9 sterren behoren vermoedelijk aan respectievelijk de families, *Victor*, *van Waelwijck* en *van Persijn*. (zie copieën B,C,D.) De potten en de roosters onderin het tweede wapen blijven grote onbekenden.

Dus zijn de twee wapens, die ingemetseld zijn geweest in de muur van de Lindenhof, waarschijnlijk afkomstig van de grondeigenaar Hendrik Beth, die begin vorige eeuw lange tijd in het huis de Lindenhof gewoond heeft. En natuurlijk moet er dan een band bestaan met de andere genoemde families maar die horen niet in de Dorpskern thuis.

*****

Overleden

In de afgelopen periode overleden de dames Tineke Marijt en Wil de Wolf. Menigmaal hebt u hen als medewerkster van zomer- en kerstmarkt kunnen treffen. Vrijwilligerswerk op de achtergrond, dat vrij onopvallend gebeurt, maar waar de vereniging niet zonder kan. Wij zullen hen stellig missen. Onze gedachten gaan uit naar de nabestaanden.

Voorstraatherinneringen

van rond de jaren twintig-dertig

J. Kouwenhoven.

Midden rechts poseert een viertal mensen bij de slagerij, S.J.Zandvoort, Voorstraat 65, destijds verreweg de meest beklante winkel in deze straat, vooral op de zaterdagen druk bezocht door talrijke moeders, dochters etc, om de hartigheidjes voor het weekeinde in te slaan. Vanwege een beduidend personeelsbestand kwam men echter spoedig aan de beurt. Soms op rijm klonken tussendoor de kwinkslagen uit de mond van Sjaak Zandvoort, zoals ieder hem bij volle naam kende. Voor ieder kind was er steeds een schijfje worst uit het vuistje bij de koop inbegrepen.

Rechts van de ingang bevond zich de kantooruimte van boekhouder Johan Brakel, die vooral ten tijde van het badseizoen regelmatig de telefonisch binnenkomende bestellingen mondeling naar de winkel doorseinde. In dat jaargetij waren er forse leveranties aan de diverse hotels en pensions in het zeedorp, welke met de voor transport ingerichte luxe groene A-Ford naar hun bestemming werden gebracht. Op gezette tijden verscheen voor het winkelraam een clubje jonge mannen, zijnde vaste bewoners van de v.d.Bergh-Stichting. Deze immer eetlustige knapen konden ook steevast rekenen op een stuk worst, dat zij ter plaatse gretig veroverden. Het was in de slagersbranche destijds ook aanpakken geblazen. We spreken over een tijd waarin vakantieregelingen in de zakenwereld nog een vaag begrip waren en de winkelsluitingswet nog uitgevonden moest worden. Tussen de bedrijven door kwam er bijvoorbeeld ook wel eens een spoedbestelling binnen inzake een paar onsjes broodbeleg, met het gevolg dat de slagersknecht even later maar weer op de fiets sprong om het zaakje af te leveren. Het sluitstuk van de week kwam in de late uurtjes van de zaterdagavond, hetgeen bestond uit het noodzakelijke schrob- en boenwerk in de winkel. Men lette ten slotte op het ijzeren koeiekopje, dat thans nog als enige herinnering aan dit bedrijf op het lofwerk van de originele winkelkeur prijkt.

Van een geheel andere orde was het naast gelegen winkelpand (nr.67) van H.J.van den Werf, geheel rechts op de foto. Evenals bij menig ander Voorstraatpand is ook in dit geval de voorpui vrijwel in de staat der jaren '20-'30 behouden gebleven. Kenmerkend was de dubbelfunctie van dit winkelarsenaal. Aan de linkerkzijde bevond zich n.l. het sigarenmagazijn van de heer (Haje) v.d.Werf, terwijl rechts zijn banket, koek en chocolaterieafdeling gevestigd was. Voor beide verkooppunten was in het thans nog aanwezige portiek een aparte ingang.

Een zekere faam genoot hij als leverancier van de zogenaamde "Jeroenkransjes". Op de oude ansichtkaart is over de volle lengte boven beide etalages vaag iets leesbaar over wijnen van Hartevelt en Co. Leiden. Misschien zijn er oudere Noordwijkers, die wat meer over v.d.Werf in wijnen kunnen bevestigen.

1921

Firma S. J. Zandvoort

Voorstraat 65, Noordwijk-Binnen,

TELEFOON No. 11

Vleeschhouwerij en Spekslagerij

Specialiteit in Leverworst en Rookworst

Alle fijne Vleeschwaren machinaal gesneden

1938

Ons Banketbakkers-Paaschbrood

Smaakt als Cake. Bestelt het tijdig bij:

Banketbakkerij v. d. Werf

Voorstraat 67 Telefoon 12

Voorstraat nr 136 Noordwijk/B.

Leo X Zeldman

Uit de oude doos...

Wie woonden hier vroeger? Gaarne bericht aan de redactie!

WILLEM FLORISZ. VAN DE BOEK- HORST EN VAN NOORTICH EN EEN PAAR VAN ZIJN FAMILIELEDEN

Inleiding

Drs. Geertruida de Moor

Tussen de 13e en het begin van de 16e eeuw deelden leden van de familie Van Noortich, ook wel Van de Boekhorst geheten, in Noordwijk de lakens uit. (Soms noemden zij zich Van de Boekhorst, dan weer Van Noortich, terwijl ook een combinatie van beide namen voorkomt; waarom zij dit deden, weten we niet.) Zij waren niet alleen heren van het dorp Noordwijk, maar soms ook traden vrouwelijke leden in het nabijgelegen cisterciënzerinnenklooster Leeuwenhorst in en mannen uit dit geslacht werden wel eens als kapelaan in de Noordwijkse Sint-Jeroenskerk aangesteld. Over het algemeen zorgden de familieleden goed voor elkaar: schoven elkaar baantjes toe, maar soms ging dit wel eens anders en was er sprake van controverses.

In dit artikel zullen wij ons bezighouden met Hendrik, zoon van Willem van de Boekhorst en van Noortich en Aleid van Adrichem, kleinzoon van Floris Willemsz. van de Boekhorst en Badeloge van Duvenvoorde en verder komt Hendriks oomzegger Arend Willemsz. van de Boekhorst ter sprake.

Daar Floris Willemsz. van de Boekhorst omstreeks 1423 trouwde, kunnen we aannemen dat Willem circa 1425 werd geboren. Op 28 juni 1479 trad hij als voogd op voor Floris van de Boekhorst, zoon van zijn overleden broer Jan¹. Hij zelf overleed in 1509².

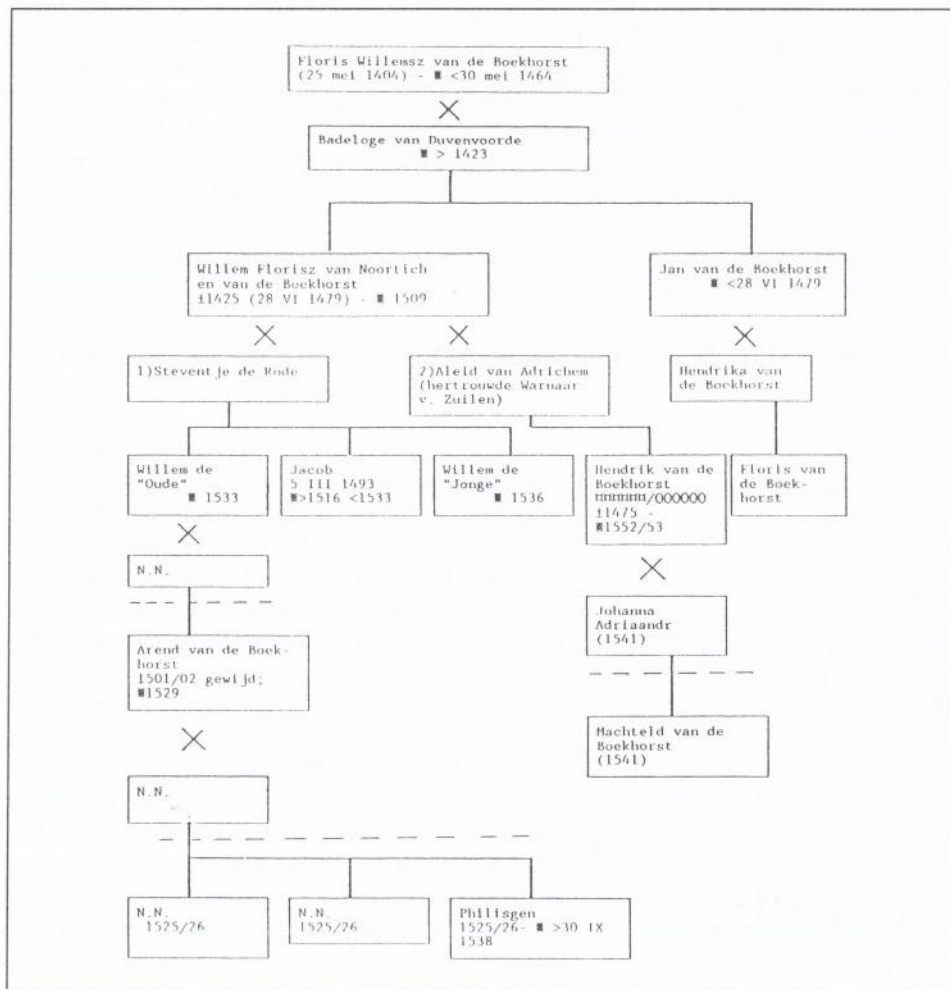
Willem van de Boekhorst en van Noortich was tweemaal getrouwd, namelijk eerst met Steventje de Rode en later met Aleid van Adrichem. Behalve bij zijn zoon Hendrik van de Boekhorst weten we niet uit welke vrouwen zijn kinderen werden geboren.

Hendrik Willemsz. van de Boekhorsts problemen met zijn vader en zijn broer

Voordat Hendrik op 7 mei 1505 priester gewijd werd³, waren zijn daden door sommigen aangevochten. De Leeuwenhorster zusters gaven hem desalniettemin bij die gelegenheid een cadeau ter waarde van 3 pond, 6 schelling en 8 denieren. (Dit geld stond ongeveer gelijk aan een maandloon van een metselaar.) Hendrik en zijn broers hadden deelgenomen aan de opstand van jonker Frans van Brederode (1488-1490) tegen het bestuur van Maximiliaan van Oostenrijk en waren daarbij gevangengenomen. Pas in 1494 kregen zij amnestie. Omdat ze toen in Rotterdam⁴ verbleven, hebben ze waarschijnlijk daar gevangen gezeten. - Hendriks verhouding tot zijn vader was niet best. In 1494 voerde hij, die bij de dood van zijn moeder, Aleid van Adrichem, één jaar oud geweest was, een proces tegen zijn vader over zijn moeders erfenis⁵. In 1501 vertelde hij over zijn vader dat deze zijn geld er bij de lichte vrouwen doorjoeg. Bovendien bedreigde hij zijn vader. Het Hof van Holland veroordeelde Hendrik tot verbanning gedurende 16 jaar, waarbij hij niet binnen een afstand van 5 kilometer van zijn vader mocht komen. Wanneer hij dat toch deed, zou zijn rechterhand worden afgehakt⁶. Zover kwam het evenwel niet, want hij werd zoals we weten in 1505 gewijd en we zullen zien dat hij in Noordwijk en Noordwijkerhout priester werd.

Ook de verhouding van Hendrik tot zijn broer Willem "de Oude" liet wellicht te wensen over, want toen diens buitenechtelijke zoon, Arend van de Boekhorst, priester, in 1529 was overleden, benoemde Willem "de Oude" niet Hendrik, maar een zekere Albrecht Pietersz. als kapelaan op het altaar van de heilige Petrus en Paulus, de patronen van Noordwijkerhout. (Het kwam in de middeleeuwen veel voor, dat een leek en niet de bisschop een priester aanstelde.) Pas na de dood van Willem "de Oude" in 1533 werd Hendrik hier kapelaan, zoals uit de rekeningen van het klooster Leeuwenhorst blijkt.

De carrière van Arend, buitenechtelijke zoon van Willem "de Oude" van de Boekhorst

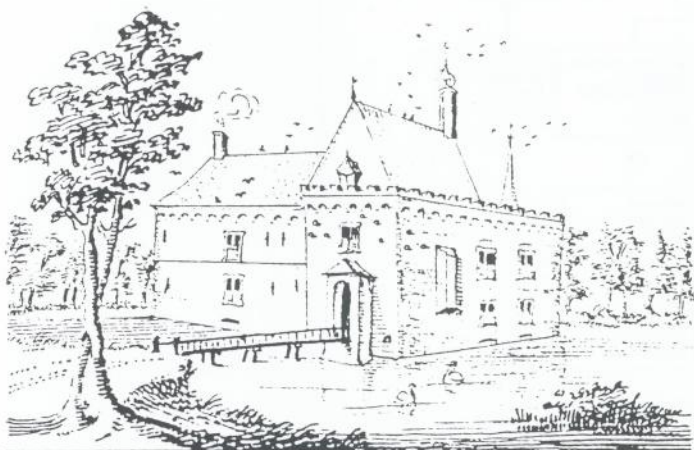
Arend Willemsz. van de Boekhorst ontving, na zijn studie in Leuven en Keulen, in 1501/02 de priesterwijding⁷. Bij deze gelegenheid kreeg hij van Leeuwenhorst een geschenk van 4 pond. Direct na zijn wijding werd hij aangesteld als kapelaan op het hoofdaltaar van de heilige Petrus en Paulus in Noordwijkerhout⁸. Hij was hier aanvankelijk assistent van Floris Jansz. van de Boekhorst, een familielid van Arend. Floris broer, Jan van Noortich tot Noortigerhout, die op dat ogenblik heer van Noordwijk en Noordwijkerhout was, zorgde ervoor dat Arend van het dorp Noordwijk een gouden gulden (3 pond 4 schelling) ten geschenke kreeg⁹.

Arend ontving ook inkomsten uit kerkelijke bedieningen buiten Noordwijk. Tussen 1503/04 en 1525/26 was hij pastoor in Ridderkerk en in het laatste jaar wordt hij als deken van Wijk genoemd¹⁰. Waarschijnlijk is hier Beverwijk bedoeld, want hij werd in 1525/26 ook aangesteld op het altaar van Sinte-Agatha in de parochiekerk van Beverwijk¹¹. Bovendien was hij tussen 1504/05 en 1513/14 kapelaan op het altaar van Sint-Jeroen, het hoofdaltaar van de Noordwijkse parochiekerk¹², terwijl hij in 1518 als kerkmeester hiervan vermeld wordt¹³. Hij was ook een tijdlang deken van Westfriesland. Zijn optreden gaf soms reden tot klachten: zo klaagde de stad Hoorn in 1512 over hem bij de Utrechtse bisschop, Frederik van Baden¹⁴. Het machtsmisbruik in de proosdij van Westfriesland was al jarenlang een steen des aanstoets: daar er geen andere inkomsten aan verbonden waren dan voortkomend uit boeten en dergelijke, waren de kerkelijke overheden hyperactief, wat verzet opriep¹⁵. Soms was het kerkvolk het wél met Arend eens. Toen hij namelijk besloot de pastoor van Zwaag (ten noorden van Hoorn), die niet alleen met een vrouw samenwoonde, maar ook zijn priesterlijke verplichtingen danig verwaarloosde, te

excommuniceren, juichten de parochianen van dat dorp dit toe¹⁶. In 1520 gaf Arend als deken van Westfriesland verlof om in zijn rechtsgebied aflaten te laten afkondigen, waarvan de opbrengst gebruikt werd om christenslaven uit het door de islam beheerste gebied vrij te kopen¹⁷. In 1526 was Arend van de Boekhorst als deken opgevolgd door mr. Pieter Ruysch¹⁸. Eerder, in 1520/21, was hij aangesteld op het altaar van de heilige Johannes de Evangelist in de Sint-Laurentiuskerk in Alkmaar¹⁹.

Natuurlijk las Arend niet op al deze plaatsen zelf de mis; hij liet een vervanger het werk doen, maar trok wel de inkomsten.

De erfenis van Floris Willemsz. van de Boekhorst, door Willem "de Oude" aan zijn broer Hendrik onthouden

Boekhorst,

Arend, die reeds in 1525/26 twee niet met name bekende kinderen had, verwekte in dat jaar ook nog een buitenechtelijke dochter, Philisgen genaamd. Hij stierf in 1529/30. Haar grootvader Willem "de Oude" van de Boekhorst vermaakte in 1533 een deel van zijn inkomsten aan dit meisje, omdat ze als buitenechtelijk kind zonder veel steun van familieleden op zou groeien. Philisgen zou tot haar zestiende of zeventiende jaar in het Sint-Ursulaklooster in Leiden moeten worden opgevoed. Wanneer zij de jaren van onderscheid had bereikt, zou het haar vrij staan om in een klooster te treden of in de wereld te blijven²⁰. Maar toen haar grootvader Willem in 1533 overleden was, bleek er met die toelage iets aan de hand te zijn. De broers van Willem "de Oude": Willem "de Jonge" en Hendrik van de Boekhorst, ontdekten in zijn nagelaten papieren

dat Vrank van Borselen, heer van Zuilen (de vierde echtgenoot van gravin Jacoba van Beieren), in 1432 aan Floris Willemsz. van de Boekhorst, de grootvader van Willem "de Oude", een hofstede in Noordwijk in leen had gegeven. Dit leen zou na Floris' dood steeds vererven op de jongste zoon²¹. Dit was eerst Willem Florisz. van de Boekhorst, de vader van Willem "de Oude"²². Toen die in 1509 overleed, hadden de inkomsten uit de hofstede moeten komen aan Willems jongste zoon Hendrik. Dit was echter gedurende 24 jaar niet gebeurd, want Willem "de Oude" had zich deze leenbrief toegeëigend en in totaal 143 pond 6 schelling 8 denier inkomsten hieruit aan zich gehouden. (Dit bedrag stond ongeveer gelijk aan 3 jaarlonen van een metselaar.) Dankzij deze inkomsten had Willem "de Oude" gedacht de toekomst van zijn kleinkind veilig te kunnen stellen. Maar Hendrik ging zijn recht halen en legde de zaak voor aan de Grote Raad van Mechelen, die in 1538 uitspraak deed. Het Sinte-Ursulaklooster, waar de 12-jarige Philisgen blijkbaar inderdaad verbleef, kreeg 1/5 deel en Hendrik 4/5 deel van de inkomsten uit de hofstede, die circa 6 pond per jaar bedroegen. Hendrik moest 8 pond aan Foey van Zijl, advocaat van het Sinte-Ursulaklooster, betalen²³, bij welke uitspraak hij zich neerlegde²⁴.

De verdere levensloop van Hendrik van de Boekhorst

Het zal zeker aan deze familieomstandigheden toe te schrijven zijn geweest dat Hendrik van de Boekhorst, in tegenstelling tot zijn oomzegger Arend, niet universitair gevormd was. Zijn loopbaan speelde zich in Noordwijk en Noordwijkerhout af. In 1513/14 werd hij, als opvolger van zijn neef Arend, kapelaan van Sint-Jeroen in Noordwijk²⁵. Hij moet in deze kerk nóg een prebende hebben bezeten, want in 1526/27 kreeg hij van de bisschop van Utrecht, Hendrik van Beieren, verlof om twee kerkelijke bedieningen onder hetzelfde dak te bezitten²⁶. Boven vermeldden we al dat hij in 1533 Albrecht Pietersz. als kapelaan op het altaar van de heilige Petrus en Paulus in Noordwijkerhout opvolgde. Toen hij in 1552/

53 overleed, was hij kapelaan op het altaar van de heilige Maagd Maria in de parochiekerk van Noordwijkerhout²⁷. Nadat de erfenis van Floris Willemsz., zoals hierboven werd uiteengezet, in 1538 was geregeld, was hij mogelijk tamelijk welgesteld. Bij de heffing van de tiende penning in 1540 werd hij namelijk tweemaal voor 3 pond aangeslagen wegens het bezit van twee huizen in Noordwijk²⁸. In 1541 wettigde hij zijn in Noordwijk wonende dochter, Machteld van de Boekhorst, die hij bij Johanna Adriaansdr. had verwekt²⁹. Misschien werd één van zijn twee huizen door Johanna bewoond.

Conclusie

Samenvattende zien we dat we te maken hadden met Hendrik en Arend van de Boekhorst, die in de eerste helft van de 16e eeuw in het kerkelijk leven carrière maakten. Deze periode, die voorafging aan de Reformatie en de Contra-Reformatie, kan bepaald niet als een bloeitijd van het religieuze leven worden beschouwd.

Dit blijkt onder andere ook uit het gedrag van leden van de familie Van de Boekhorst, die behalve dat ze opstandelingen steunden, vaak wangedrag vertoonden en waarvan er één zich bezig hield met financiële manipulaties. Dat deze twee priesters kinderen verwekten zal hun prestige bij het kerkvolk niet hebben verhoogd. Tenslotte zien we, dat met name Arend meerdere kerkelijke bedieningen bezat, waarvan hij echter niet overal de daarbij horende zielzorg hoefde uit te oefenen. Dit kan dus niet speciaal hem verweten worden, maar tekent wel het verval van het kerkelijk leven.

Noten:

- ¹ J.C. Kort, "Stukken van de familie de Mérode, vroeger op het kasteel Salmonsart", in: Ons Voorgeslacht, 39 (1984), 49-63, in casu 54
- ² Algemeen Rijksarchief Brussel (hierna ARA), Grote Raad van Mechelen (hierna GRM), dossier nr. 410 b, d.d. 20 november 1537
- ³ G. Brom, "Naamlijst van priesters, die in het bisdom Utrecht gewijd zijn 1505-1518", in: Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, XXIII (1896), 386-471, in casu 394
- ⁴ Rijkarchief in Zuid-Holland (hierna RAZH), Hof van Holland, inv. nr. 479 (Sententies), fol. 223
- ⁵ RAZH, Hof van Holland, inv. nr. 481 (Sententies) (akte 13 uit 1494)
- ⁶ RAZH, Hof van Holland 5652, (Registers van criminele sententiës), fol. 144
- ⁷ G. de Moor, "Het onderwijs in het cisterciënzerinnenklooster Leeuwenhorst aan leken in de zestiende eeuw", in: Holland, 14 (1982), 114, tabel III
- ⁸ P.M. Grijpink, Register op parochiën, altaren, vicarieën en de bedienaars zooals die voorkomen in de middeleeuwsche rekeningen van den officiaal des aartsdiakens van den Utrechtschen dom, 4de deel, Haarlem 1932, 96
- ⁹ G. de Moor, "Het testament van Jan van Noortich tot Noortigerhout (overleden 9 februari 1502)" in: Ons Voorgeslacht, 46 (1991), 139-153, in casu 143-144
- ¹⁰ Grijpink, Register op parochiën, 7de deel, Haarlem 1937, 26-27
- ¹¹ Grijpink, Register op parochiën, 3de deel, Haarlem 1930, 38
- ¹² Grijpink, Register op parochiën, 4de deel, Haarlem 1932, 89
- ¹³ RAZH, Lwh, charter d.d. 9 maart 1518
- ¹⁴ G. Brom, "Archivalia over de proosdij van Westfriesland", in: Bijdragen voor de geschiedenis van het bisdom Haarlem (hierna BBH), XXVI (1901), 95-133, in casu 117
- ¹⁵ W. Moll, De Kerkgeschiedenis van Nederland vóór de hervorming, II, i, Arnhem 1866, 323
- ¹⁶ Brom, o.c., 117-120
- ¹⁷ Brom, o.c., 120-121; zie hiervoor ook: P. Noordeloos, "de proosdij van Westfriesland", in: BBH, 49 (1932), 41-110, in casu 106
- ¹⁸ B. Voets, "Een conflict tussen den deken en de parochianen van Nieuwe Niedorp", in: West-Frieslands Oud en Nieuw, 18 (1946), 147-151, in casu 147
- ¹⁹ Grijpink, Register op parochiën, 3de deel, 27
- ²⁰ ARA Brussel, GRM, dossier nr. 410 b, d.d. 20 november 1537
- ²¹ ARA Brussel, GRM, dossier nr. 410 h 2 (Kopie in leenbrief d.d. 10 september 1432)
- ²² ARA Brussel, GRM, dossier nr. 410 b, d.d. 20 november 1537
- ²³ ARA Brussel, GRM, dossier nr. 410 k 1-2, d.d. 30 september 1538
- ²⁴ Gemeente Archief Leiden, Archieven van de kloosters, inv. nr. 502 d.d. 18 juni 1539
- ²⁵ Grijpink, Register op parochiën, 4de deel, 33
- ²⁶ P.M. Grijpink, "Kerkelijk register op de rekeningen van den Vicaris-Generaal van het Bisdom Utrecht", in: BBH, XL (1921), 134-215, in casu 140
- ²⁷ Grijpink, Register op parochiën, 4de deel, 96
- ²⁸ RAZH, Archief Staten van Holland voor 1572, inv. nr. 320
- ²⁹ N. Plomp, "Legitimaties in de Noordelijke Nederlanden in de Bourgondische en Habsburgse tijd", in: Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, 41 (1987), 80-135, in casu 115

Verlanglijst "De Oude Dorpskern"

Tom Verburg

Af en toe is het goed eens even de zaken op een rijtje te zetten die er in de oude dorpskern nog te verbeteren zijn. Een memo voor de gemeente, maar ook een memo voor de bewoners. Wellicht ontbreken er in uw ogen een aantal belangrijke zaken, dat horen we dan graag. Het gaat hier om een aantal *konkrete* punten.

- vervanging van het beschadigde voetstuk van het borstbeeld van Henriëtte Roland Holst
- herinrichting Douzastraat/Offemweg
- minder racen op de Heilige Geest weg
- meer trottoir op de Heilige Geestweg
- een beter begaanbaar pad langs Calorama naar de RK begraafplaats
- veiliger kruising Voorstraat/Heilige Geestweg
- veiliger kruising Voorstraat/begin Offemweg
- drempel Gritpad op hoek Voorstraat i.v.m. nieuwe uitrit BP
- beter vegen in de kern
- vervanging moderne lantaarnpalen in Douzastraat en Offemweg
- controle op parkeren op uitritten
- hier kan ook úw punt staan. Laat het ons weten!

Agenda

9e Algemene Ledenvergadering

datum: 21 maart 1994

tijd: 20.00 uur

plaats: Hotel Royal

Bestuursvergadering nr. 90

datum: 11 april 1994

tijd: 20.00 uur

plaats: mevr. I. Alders

Bestuursvergadering nr. 91

datum: 2 mei 1994

tijd: 20.00 uur

plaats: mevr. B. Filbry

Bestuursvergadering nr. 92

datum: 6 juni 1994

tijd: 20.00 uur

plaats: mevr. A. Hekkens

Markt onder de Linden/Open Tuindagen

datum: 18 en 19 juni

tijd: zaterdags van 10-17 uur, zondags van 13-17 uur

plaats en startpunt: Lindenplein